

Nr 75

Av herr **Hermansson m. fl.**, om förstärkning av personalrepresentationen i nämnder och styrelser inom den offentliga sektorn.

I den allt livligare debatten om företagsdemokratins problem förekommer ibland frågeställningar huruvida lösningen kan uppnås på överenskommelsens väg *eller* genom lagstiftning. I vpk-motionerna I: 281 och II: 311 vid 1969 års riksdag med yrkande om utredning och förslag till en ny aktiebolagslag hänvisas till att den fackliga och politiska arbetarrörelsen har strävat efter att *såväl* avtalsvägen som genom lagstiftning vinna ett ökat inflytande för de anställda. Den fråga nyssnämnda motioner aktualiserade kan självfallet icke lösas avtalsvägen. Det är riksdagen som har kompetens att stifta lagarna.

I motionsparet I: 35 och II: 35 vid årets riksdag ställs förslag rörande lag som omöjliggör för kapitalägarna att självrådigt diktera över väsentliga förhållanden. Här åsyftas den i Svenska arbetsgivareföreningens stadgar intagna paragraf 32. I ett annat motionspar tar den kommunistiska riksdagsgruppen upp frågan om att slopa motsvarigheten till paragraf 32 i stats-tjänstemannalagen, nämligen dess paragraf 3.

För de kommunalanställda har denna fråga lösts avtalsvägen. I uppgörelsen den 5 december 1969 om kommunalarbetarnas allmänna anställningsvillkor ingick överenskommelse om att låta motsvarigheten till SAF:s paragraf 32 försvinna ur avtalstexten. Detta kan enbart noteras med tillfredsställelse.

I de avseenden gällande lagstiftning utgör hinder för en vidgad företagsdemokrati bör rimligen dessa hinder avlägsnas. Överenskommelsens väg är i sådana fall stängd eller i varje fall försvårad. I en skrivelse från Kommunalarbetareförbundet till kommunförbunden togs i fjol frågan upp om möjligheten för de anställdas representation i styrelser och nämnder. Förbundet sade sig vara medvetet om att lagstiftningen i det hänseendet kan lägga vissa hinder. I vissa fall bör man dock kunna komma förbi dem, hävdade förbundet.

Den sakkunskap och den erfarenhet på skilda områden som de anställda besitter är utan tvekan en värdefull tillgång. Exempelvis på vårdområdet skulle ett ökat medinflytande från personalens sida verksamt bidra till skapandet av en förbättrad vårdmiljö för patienterna.

Hela frågan om former och metoder för ett inflytande för de anställda inom offentlig verksamhet togs upp av den kommunistiska gruppen bl. a. i motion II: 193 vid 1966 års riksdag.

Den omständigheten att ledamöterna i de primär- och sekundärkommunala nämnderna och styrelserna är politiskt förtroendevalda med ansvar och redovisningsskyldighet inför de instanser som valt dem motsäger inte behovet och betydelsen av rätt till representation från de anställdas sida. Någon olägenhet av att sådan rätt skulle finnas föreligger sålunda inte. Det kan nämnas att i flera styrelser och nämnder ges möjlighet för chefstjänstemän att bevista dessas sammanträden och även medverka i förhandlingarna. Motsvarande möjlighet för representanter för personalorganisationerna representerande de kollektivavtalsanställda finns f. n. icke. Då det förefaller nödvändigt med en lagändring för att undanröja hindren för en representation från personalorganisationerna — i varje fall att denna fråga klarlägges — bör en skyndsam översyn företas av gällande lagstiftning i detta syfte.

Med stöd av det anförda föreslås,

att riksdagen i skrivelse till regeringen hemställer om översyn och förslag till erforderlig ändring av gällande lagstiftning, så att hinder icke föreligger för representation från personalorganisationerna inom offentlig verksamhet i de nämnder och styrelser som kan komma i fråga.

Stockholm i januari 1970

C. H. Hermansson (vpk) Gunvor Ryding (vpk) Eivor Marklund (vpk)
